

միակ յոյսով ընդունակ է անել ամէն տեսակ աշխատակութիւններ , ստախօսութիւն , խաբէրայութիւն , զրպարուութիւն :

(Շարունակելի)

Դոկտոր Կ. ՓԱՇԱՅԵԱՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ Ի Բ Ա Ժ Ի Ն Ը

Հ. ՔԵՐՈՎԻԷ ԶՐԱՔԵԱՆ , Անկանոն գիրք առաքելականք : (Գործ հտ. Թանգարանի հայկական հին եւ նոր դպրութեանց) Վենետ . 1904 . 8° եր . ԺԵ + 496 : Գինն է՝ 5 ֆր .

Ինչպէս հին եւ նոր Կտակարաններու՝ նոյնպէս եւ առաքելներու կենսագրութեանց յատուկ գրքերու (Գործք Առաքելոց) անկանոններն ալ զոյութիւն ունին , որոնք հին ժամանակ յերիւրուած են այս ու այն կղերականի կողմէ : Այստեսակ ձեռագիրներ շատ կը գտնուին արեւելեան գրեթէ բոլոր լեզուներով : Ներկայ հրատարակութեան ալ առաքելներու մասին գրուած եւ մեր նախնիքներէն հայերէնի թարգմանուած անվաւեր գրքերու հաւաքածուն է , զոր բաղմամբ ձեռագիրներու հետ թաղղատելով կազմած է ս . Ղազարի երխտասարգ եւ եռանդուն միաբաններէն Հ. Ք. Վ. Զրաքեան : Գիրքը նուիրուած է « ի յատակ Մկրտչի էմին » :

ԳՐ . ԶԱԼԽՈՒՇԵԱՆ , Հայոց հարցը Ռուսաստանում : Ռոստով 1905 . 8° եր . 36 :

Ռուսերէն լեզուով գրուած այս գրքոյն իրաւամբ պատիւ կը բերէ համակրիչի հեղինակին , որ գիտցած է իրաւաբանական փաստերու վրայ հաստատելով՝ հետեւեալ վեց գլուխներու մէջ ամփոփել Հայոց հիւմակուան ցաւերն ու պահանջները . 1) Փոքր ինչ պատմութիւն եւ փոքր ինչ վիճակագրութիւն . 2) Հայոց դպրոցներու փակումը . 3) Հայոց բարեգործական եւ կրթական հիմնարկութիւններու փակումը . 4) Եկեղեցական կալուածներու խլումը եւ կաթողիկոսի աստիճանի նուազեցումը . 5) Ինչո՞ւ կը յուզուին Հայերը . 6) Ինչպէ՞ս կը լուծուի Հայոց հարցը : Այս գլուխներուն կը յաջորդէ — « Հայերուն հանրագիրը » : Ուրախալի է , որ մօտեւս պիտի կարենանք հայերէն թարգմանութիւնն ալ ողջունել պ . Գր . Զալխուշեանի այս նշանաւոր աշխատասիրութեան :

Լ . ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ եւ Ռ . ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ , Հայոց հին ճարտարապետութեան նշմարներ : Տետր Ա-Գ : Պետերբ . 1904-5 :

1870-ին Պետերբուրգի մէջ « Հայաստանի եւ Վրաստանի մէջ ըիւղանդական ճարտարապետութեան հնակերաններ » անունով ֆրանսերէն

ու ոռոսներէն բացատրուած թիւններով գծանկարներու դիրք մը հրահա-
րակնք էր Գ. Գրիգորի : Հիմա այդ հրատարակուած թիւնէն օրինակ մ'իոյն չէ
կարելի գտնել հրատարակի վրայ : Ներկայ գործս՝ այդ հրատարակու-
ած թիւն կրկին տպագրութիւնն է գրելի : Բայց մեծ փոփոխութիւններով,
աւելի ճշտացած եւ աւելի կատարելագործուած ք որուն մէջ աչքի
կը զարնեն անմիջապէս՝ գծանկար պատկերներու եւ յատկապէս
հետ միասին՝ շէնքերու շուրջ տեղի պատկերներ , եւ հայերէն բացա-
տրութիւններ ու պատմական տեսութիւններ եւս : Տպագրութիւնը
կը կատարուի նոյն Վրացական ճարտարապետութեան շէնքերուն ու
տուօյնապետ եւ ակադեմիկ Գ. Գրիգորի խմբագրութեամբ , որ գրա-
ւակուն մըն է գործին գիտնական ուղղութեամբ պատրաստուած լինելուն :
Իւրաքանչիւր տետր կը պարունակէ 5 առանձին թերթ : Մինչեւ հիմա
լոյս տեսած են Հաղթատի ազգային հնակերտներու պատկերները միայն,
15 թերթ , բոլորն ալ ընտիր տպագրութեամբ : Փափագողները կարող
են դիմել Կովկասի գրավաճառներուն , վճարելով տարող գործին հա-
մար — որ պիտի բաղկանայ 10 տետրերէ — ճանապարհածախսով՝ 12 ր.
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ, Համառօտ Ստուգարանութիւն հայոց
լեզուի : Պետական տետրին եւ միջնակարգ դպրոցների համար : Թիֆլ.
1905 . տպ. « Հերմ. » : 8° եր. 64 : Գինն է՝ 40 կ .

ԲԱԳՐԱՏ ԱՅՎԱԶԵԱՆՑ, Սեւ յաղթանակ . վէպիկ : Թիֆլ. 1903 .
տպ. Վարդան. : 8° եր. 72 : Գինն է՝ 25 կ .

Հ. Տ. - ՅՈՍՈՒԱՄԱՏՐԵԱՆՑ, Բառարան հայ կենսագրութեանց (հա-
յագէտներով) 1841-1904 : Պրակ Ա . 45 պատկերներով : Թիֆլիս 1904
տպ. Բուրաթ : 8° եր. 181 : Գինն է՝ 70 կ .

Շատ ժամանակէ ի վեր զգալի եղած էր հայ կենսագրական բառա-
բանի մը պէտքը : Այս գործին ձեռնարկեց հեղինակը 1896-ին , եւ մե-
ծամեծ դժուարութիւններով զուլիս հանեց միայն անցեալ տարի , բայց,
ինչպէս ինք կը գտնատի , եղած են մարդիկ , որոնք զլացած են իրենց
կենսագրութիւնը տալ , հակառակ իր կրկնակի դիմումներուն : Ներկայ
հատորը , որ ամբողջ Ա տառը կը կազմէ , գահացուցիչ գաղափար մը կու-
տայ մեզ , եւ թոյլ կուտայ համակրութեամբ ողջունել այս կարեւոր
գործը :

—, Խաչատուր Աբովեան : Տիֆլիս 1905 , տպ. « Աշխատանք » :
16° եր. 32 : Գինն է՝ 3 կ .

Խ. Աբովեանի ամբողջ կենսագրութիւնն է այս , որուն մէջ ուշա-
դրութեան արժանի է հետեւեալ յայտնութիւնը. « Նրա անյայտանալուն
ամենամեծ տեղեկութիւնն այն է , որ Երեւանի պաշտօններն են նրան
կենսական թաղել , եւ . . . Նրա գերեզմանն արդէն գտնուած է Երեւա-
նի մօտ — Մամադ Բէգ Շափիրեզովի այգու մէջ » : Կ. Յ. Բ.